

DOI: 10.18372/2307-9061.77.20790

УДК 349.3(045)

М. П. Дибань,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2449-0166>

Я. О. Сидорчук,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФОРМА БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: maksym.dyban@npp.kai.edu.ua, 7990991@stud.kai.edu.ua

Метою статті є всебічне дослідження волонтерської діяльності як однієї із ключових форм благодійної діяльності, з'ясування її соціальної значущості, правового підґрунтя та впливу на розвиток громадянського суспільства в Україні, а також визначення сучасних тенденцій, викликів і перспектив удосконалення механізмів залучення громадян до волонтерської діяльності. **Методи дослідження:** у процесі опрацювання теми використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, серед яких провідне місце займають аналіз і синтез для розкриття змісту волонтерської діяльності та її ролі в системі благодійної діяльності; порівняльно-правовий метод для зіставлення національних та зарубіжних підходів до регулювання волонтерської діяльності; системно-структурний метод для визначення взаємозв'язків між формами благодійної діяльності; формально-юридичний метод для дослідження нормативно-правової бази; а також узагальнення й індукція, що дали змогу сформулювати цілісні висновки щодо тенденцій розвитку волонтерського руху в Україні. **Результати:** проведене дослідження дало змогу встановити, що волонтерська діяльність є однією з найбільш динамічних та суспільно значущих форм благодійної діяльності, яка поєднує безоплатну допомогу, громадську ініціативу та високий рівень соціальної відповідальності. З'ясовано, що волонтерство в Україні набуло інституціоналізованого характеру завдяки розвитку нормативно-правового регулювання та активізації громадянського суспільства, особливо в умовах воєнного стану. Встановлено ключові тенденції, зокрема зростання ролі цифрових платформ у координації допомоги, посилення взаємодії волонтерських організацій із державними структурами та переорієнтація волонтерської соціальної підтримки на довгострокові соціальні й реабілітаційні програми. Узагальнення отриманих даних свідчить, що волонтерська діяльність не лише забезпечує оперативне реагування на суспільні потреби, а й виступає каталізатором розвитку благодійної діяльності та зміцнення громадянської солідарності. **Обговорення:** результати дослідження засвідчують, що волонтерська діяльність посідає центральне місце в сучасній системі благодійної діяльності, однак її ефективність значною мірою залежить від якості організації, підтримки та правового забезпечення. Хоча законодавче регулювання волонтерської діяльності в Україні поступово вдосконалюється, на практиці все ще існують проблеми, пов'язані з недостатньою координацією між державними інституціями та громадськими ініціативами, нерівномірним розподілом ресурсів та недостатньою інституційною підтримкою на локальному рівні. Загалом обговорення вказує на необхідність стратегічного підходу до розвитку волонтерської діяльності, що передбачає зміцнення партнерства між державою, бізнесом і громадянським сектором, а також

формування стійкої культури взаємодопомоги як важливої складової сучасного демократичного суспільства.

Ключові слова: волонтерська діяльність; благодійна діяльність; соціальний захист; соціальна допомога; соціальна підтримка; вразливі групи населення; соціальні послуги.

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах трансформації українського суспільства та загострення соціально-економічних викликів волонтерська діяльність набула особливої ваги як одна з провідних форм благодійної діяльності. Вона стала важливим механізмом мобілізації громадянських ініціатив, спрямованих на задоволення нагальних потреб населення, підтримку вразливих груп, розвиток місцевих громад та подолання наслідків воєнної агресії. Попри зростання ролі волонтерської діяльності, питання його системності, правового забезпечення та інтеграції в загальну структуру благодійної діяльності потребує поглибленого наукового аналізу.

Актуальність проблеми зумовлена тим, що волонтерська активність в Україні істотно розширилася у період воєнного стану, набувши масштабів, які потребують удосконалення організаційних і правових механізмів її реалізації. Волонтерські ініціативи дедалі частіше виконують функції, що традиційно належали державним інституціям, забезпечуючи оперативне реагування на гуманітарні, соціальні й безпекові виклики. Така ситуація вимагає системного переосмислення ролі волонтерської діяльності не лише як спонтанного прояву доброчинності, а як структурованого елемента суспільного розвитку.

Водночас, попри значну результативність волонтерського руху, залишається низка проблем, пов'язаних із нерівномірністю розподілу ресурсів, ризиками професійного вигорання волонтерів, недостатньою підтримкою з боку органів влади та обмеженою інституційною сталістю багатьох ініціатив. Виклики цифровізації, зокрема забезпечення прозорості та підзвітності волонтерських платформ, також формують нові умови для функціонування благодійних практик. Окреслені аспекти підтверджують необхідність комплексного дослідження волонтерської діяльності як важливої складової сучасної системи благодійної діяльності,

що визначає її високу актуальність у науковому та практичному вимірах.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідження волонтерської діяльності як форми благодійної діяльності в Україні активно розкривається у працях низки сучасних науковців. Зокрема, Р. А. Захарчук аналізує організаційно-економічні аспекти волонтерського руху, вивчаючи його місце та роль у системі надання соціальних послуг і допомоги, а також механізми стимулювання та управління волонтерською працею [1]. П. В. Горінов та Р. Г. Драпушко часто спільно висвітлюють правові та соціально-педагогічні аспекти благодійної та волонтерської діяльності, акцентуючи увагу на формуванні громадянської ідентичності та соціальної відповідальності через цю діяльність [2]. Поняття та ознаки благодійної діяльності в Україні, а також міжнародні стандарти її здійснення досліджувались К. В. Головка [3; 4]. Волонтерську діяльність як одну із форм благодійної діяльності в Україні досліджувала А. О. Панченко [5].

Метою статті є комплексний аналіз волонтерської діяльності як сучасної форми благодійної діяльності, визначення її соціально-економічного значення та обґрунтування напрямів її подальшого розвитку в умовах становлення громадянського суспільства в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Волонтерська діяльність є однією зі значущих форм благодійної діяльності, що поєднує в собі етичні, соціальні та правові аспекти, і водночас виступає інструментом суспільної мобілізації, особистісної самореалізації та соціального захисту. Ця діяльність, будучи добровільною, безоплатною й безкорисливою, має багатовимірну природу, яка в сучасному контексті набуває особливої актуальності – особливо в умовах збройного конфлікту, соціальної напруги та гуманітарних викликів.

По-перше, з юридично-теоретичної точки зору волонтерська діяльність визнається формою

благодійної діяльності. Українські правознавці підкреслюють, що хоча законодавство України, зокрема Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [6], не містить чіткої класифікації всіх можливих форм благодійної діяльності, все ж волонтерство фактично практикується та інституалізується як один із проявів доброчинності. Аналіз поточного правового регулювання, проведений А. О. Панченко, показує, що нормативна база в сфері волонтерства ще не є досконалою: наприклад, дискусійним є використання термінів «неприбутковість», «безоплатність» та «безкорисливість» у законодавчих визначеннях. А. О. Панченко пропонує замінити у визначенні волонтерської діяльності в статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» [7] термін «неприбуткова» на «безкорислива», а «безоплатно» на «безкорисливо», щоб підкреслити мотиви добровільної допомоги як суто благодійні [5, с. 113].

По-друге, волонтерська діяльність виконує соціальну функцію мобілізації громадян. В умовах збройної агресії волонтерство стає важливим механізмом суспільної солідарності, коли громадяни активізуються не лише для надання гуманітарної допомоги, але й для підтримки внутрішньо переміщених осіб, медичної та соціальної інфраструктури. Так, дослідники вважають, що волонтерство під час конфлікту – це не лише добровільна допомога, але й форма соціальної активності, що формує нові моделі громадянської участі, зокрема через волонтерські організації, які координують дії, ресурси та мережі підтримки [8, с. 80]. Цей аспект набуває ще більшого значення під час криз, коли держава, ресурси або системи підтримки можуть бути обтяжені, волонтерські ініціативи заповнюють прогалини, долучаючи локальні громади і створюючи горизонтальні структури взаємодопомоги.

Третій вимір – психологічний і соціальний вплив волонтерської діяльності як форми благодійної діяльності. Наукові дослідження останніх років демонструють, що участь у волонтерських ініціативах не лише приносить користь отримувачам соціальної допомоги, але й позитивно впливає на самих волонтерів. Наприклад, во-

лонтерство сприяє зміцненню соціальних зв'язків, підвищенню почуття приналежності, розвитку емпатії та особистісній задоволеності. Згідно з моделюваннями та даними, волонтерська діяльність покращує емоційне самопочуття, знижує рівень ізольованості й сприяє позитивній самооцінці.

Роль волонтерства у самовизначенні та самореалізації молоді також відзначається в сучасних наукових працях. Зокрема, А. Марчук, В. Лобода та В. Іваниса доводять, що для багатьох молодих людей волонтерська діяльність виступає важливим інструментом самовизначення: через участь у благодійних ініціативах молодь формує власні соціальні цінності, отримує досвід співпраці, лідерства та відповідальності [9]. Це дозволяє молодим волонтерам не лише реалізовуватися у громадському житті, а й знаходити сенс у служінні іншим, що має не тільки соціальну, а й глибоко особистісну значущість.

Четвертий аспект – інклюзивність волонтерської діяльності як прояв справедливості благодійного підходу. О. Боряк у своїй праці аналізує інклюзивне волонтерство в Україні та звертає увагу, що волонтерство охоплює не лише традиційні категорії допомоги, але й групи людей із обмеженими можливостями, осіб, які перебувають у реабілітаційних центрах, та громадян, що мають соціальні бар'єри [10, с. 15]. Така практика розширює потенціал благодійної діяльності, бо інклюзивне волонтерство не обмежується пасивною підтримкою, а залучає вразливі групи населення не лише як отримувачів, але й як активних учасників спільноти, змінюючи структури соціальних відносин. Це відповідає етичним принципам рівності й гідності, притаманним справжньому благодійництву.

Не менш важливим є досвід волонтерської мобілізації саме серед підлітків. У дослідженні, присвяченому волонтерській діяльності підлітків під час воєнного стану, на прикладі скаутської організації «Пласт», показано, як молодь активно залучається до суспільної підтримки в періоди нестабільності [11]. Цей феномен не лише демонструє готовність молоді бути соціально відповідальними, а й вказує на

глибоку трансформацію їхніх світоглядних мотивів – волонтерство підходить для формування громадянської самоідентичності в кризових обставинах.

З точки зору урядової політики, волонтерська діяльність останніми роками привернула більшу увагу на рівні державного регулювання. Наприклад, Координаційний центр з надання безоплатної правничої допомоги в Україні затвердив окремі положення щодо волонтерів у своїй системі, що підкреслює офіційне визнання волонтерства як важливої складової соціального забезпечення [12]. В той же час, попри законодавчі зусилля, правова база часто залишається фрагментарною: науковці звертають увагу, що юридичне визначення «безкорисливості» потребує чіткішого закріплення в нормативних актах, аби уникнути тлумачень, які можуть знижувати соціальну цінність волонтерської діяльності або перетворювати її на інструмент формального використання.

Крім того, волонтерська діяльність у сучасному українському контексті має надзвичайне стратегічне значення як засіб зміцнення громадянського суспільства. З одного боку, волонтерські ініціативи дають змогу реагувати на негайні гуманітарні виклики: вони швидко мобілізуються, виявляють гнучкість, збирають ресурси, координують допомогу й підтримку в кризових ситуаціях. З іншого – вони формують довготривалі соціальні мережі, які здатні витримувати випробування війною, відбудовою, соціальними трансформаціями. Цей аспект підкреслюють дослідники, які розглядають волонтерство не лише як благодійність, а як повноцінну форму громадянської участі, здатну формувати нові моделі солідарності й згуртованості.

Парадоксально, але кризові обставини, зокрема збройний конфлікт, часто стимулюють зростання волонтерської активності, що в довгостроковій перспективі може позитивно впливати на суспільну структуру: волонтерські мережі, налагоджені під час криз, після стабілізації можуть трансформуватися в сталий інститут суспільної взаємодії, забезпечуючи соціальну згуртованість, інтеграцію переселенців, участь громадян у відбудові. Таке бачення підтримується науковцями, які трактують волонтер-

ство як ключовий компонент громадянської мобілізації й відновлювальних процесів у суспільствах, що пережили конфлікт [8].

З погляду викликів та обмежень, варто враховувати низку проблем. Попри значну масовість залучення волонтерів у кризових умовах, не завжди існує системне управління волонтерськими ресурсами. Недостатньо розвинена інфраструктура для координації, підготовки, захисту волонтерів може призводити до неефективного використання людських ресурсів, вигорання учасників, правового ризику. Також правова невизначеність (наприклад, у сфері страхування волонтерів, їх правового статусу, компенсації витрат) може стримувати частину потенційних учасників від залучення або ставити їх у вразливе положення.

Ключовим питанням також залишається сталість ініціатив: волонтерські зусилля під час кризи часто є спонтанними й короткотривалими. Після стабілізації ситуації можливі зниження мотивації, розпорошення мереж, відтік людей. Щоб уникнути цього, потрібно формувати інституційні моделі, які забезпечують довготривалість волонтерських проєктів, їх інтеграцію в системи соціальної підтримки, а також механізми залучення волонтерів у мирний час.

Також слід звернути увагу на значення етичного виміру волонтерської діяльності як форми благодійної діяльності: добровільність має бути справжньою, а не формальною; волонтерські програми мають враховувати гідність і автономію учасників, уникати «патроналізму» та односторонніх відносин, де волонтери лише надають соціальну допомогу, а отримувачі стають пасивними. Інклюзивне волонтерство, що залучає різні соціальні групи, може компенсувати ці ризики, створюючи взаємне збагачення.

Сукупно розглянуті підходи демонструють, що волонтерська діяльність – це не лише альтруїстична практика, але й складний соціальний інститут, який має багатопланову структуру. Вона поєднує благодійність та громадянську мобілізацію, правову регуляцію та моральні цінності, кризову активність та довготривале суспільне будівництво. У сучасних реаліях, зокрема в Україні, волонтерська діяльність виступає важливим засобом соціального захисту,

солідарності, формування громадянської ідентичності та особистої самореалізації, в той самий час стикаючись із викликами нормативного, організаційного та етичного характеру. Його розвиток вимагає як правового вдосконалення, так і створення сталих соціальних моделей, аби волонтерська діяльність могла максимально реалізовувати свій потенціал як форма благодійної діяльності на благо суспільства.

Висновки. Волонтерська діяльність виступає ефективною формою благодійної діяльності, що одночасно забезпечує соціальну допомогу, посилює соціальну солідарність і сприяє формуванню громадянської ідентичності. Її позитивний вплив простежується в заповненні прогалин соціальної підтримки під час криз, покращенні психосоціального стану як отримувачів, так і самих волонтерів, а також у мобілізації ресурсів і мереж на місцевому рівні. Водночас ефективність обмежується фрагментарністю правового регулювання, слабкою координацією, ризиками вигорання та правовою невизначеністю щодо захисту волонтерів.

Необхідні цілеспрямовані заходи для підвищення якості та стійкості волонтерської діяльності: унормувати в законодавстві ключові поняття (підкреслити безкорисливість і добровільність), впровадити механізми координації та обміну даними між державними інституціями й громадськими ініціативами, запровадити стандарти підготовки, страхування та психологічної підтримки волонтерів, а також створити фінансові та організаційні інструменти для довгострокової підтримки проєктів. Ці кроки дозволять оптимізувати використання людських ресурсів, знизити правові й оперативні ризики та підвищити готовність до майбутніх викликів.

Етичні принципи та стратегічний підхід мають залишатися пріоритетом: зберігати добровільність і гідність отримувачів допомоги, діяти інклюзивно та уникати патроналізму, системно запобігати вигоранню волонтерів. Підтримка трансформації кризових волонтерських мереж у сталі інститути громадянського суспільства підвищить соціальну стійкість держави й сприятиме довгостроковій відбудові та інтеграції вразливих груп населення.

Література

1. Захарчук Р.А. Благодійна діяльність & волонтерська діяльність: зміст та форма. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. № 14. С. 308–313.
2. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія / П. Горінов, Р. Драпушко. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с.
3. Головка К.В. Поняття та ознаки благодійної діяльності в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 4(86). С. 243–247.
4. Головка К.В. Міжнародні стандарти здійснення благодійної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 449–451.
5. Панченко А.О. Волонтерська діяльність як одна із форм благодійної діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. № 2 (84). 2024. С. 113–117.
6. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 18.11.2025).
7. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квіт. 2011 р. № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 18.11.2025).
8. Шайгородський Ю.Ж. Волонтерська діяльність як форма суспільної мобілізації у відсічі російській агресії. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2023, С. 77–83.
9. Марчук А., Лобода В., Іваниса В. Волонтерська діяльність як засіб самовизначення й самореалізації молоді. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2023. № 2 (48). С. 104–116.
10. Боряк О.В. Інклюзивне волонтерство в Україні: реалії та перспективи. *Inclusion and Diversity. Спецвипуск*. 2023. С. 14–17.
11. Фуштей О., Романишин Х. Волонтерська діяльність підлітків під час військового стану на прикладі НСОУ «Пласт». *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Пе-*

дагогіка і психологія: збірник наукових праць / ред. кол.: А.М. Коломієць (гол. ред.), В.І. Шахов (відповід. ред.), О.В. Акімова (заст. відповід. ред.) та ін.; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ВДПУ, 2023. Вип. 74. С. 66–71.

12. Про волонтерську діяльність в системі надання безоплатної правничої допомоги: Наказ Координаційного центру з надання правничої допомоги від 12 лист. 2024 р. № 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0107419-24#Text> (дата звернення: 18.11.2025).

References

1. Zakharchuk R.A. Blahodiyna diyalnist & volunteerska diyalnist: zmist ta forma. *Naukovi zapysky. Seriya: Pravo*. 2023. № 14. S. 308–313.

2. Volunteerska diyalnist v Ukraini: sotsialno-pravove doslidzhennya: monohrafiya / P. Horinov, R. Drapushko. Kyiv: Derzhavnyy instytut simeynoyi ta molodizhnoyi polityky, 2022. 240 s.

3. Holovko K.V. Ponyattya ta oznaky blahodiynoyi diyalnosti v Ukraini. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*. 2024. № 4(86). S. 243–247.

4. Holovko K.V. Mizhnarodni standarty zdiysnennya blahodiynoyi diyalnosti. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. 2025. № 2. S. 449–451.

5. Panchenko A.O. Volunteerska diyalnist yak odna iz form blahodiynoyi diyalnosti v Ukraini. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo*. 2024. № 2(84). S. 113–117.

6. Pro blahodiynu diyalnist ta blahodiyni orhanizatsiyi: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (data zvernennya: 18.11.2025).

7. Pro volunteersku diyalnist: Zakon Ukrainy vid 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (data zvernennya: 18.11.2025).

8. Shayhorodskyy Yu.Zh. Volunteerska diyalnist yak forma suspilnoyi mobilizatsiyi u vidsichirosiyskiy ahresiyi. *Visnyk Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylya Stusa. Seriya politychni nauky*. 2023. S. 77–83.

9. Marchuk A., Loboda V., Ivanysa V. Volunteerska diyalnist yak zasib samovyznachennya y samorealizatsiyi molodi. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2023. № 2(48). S. 104–116.

10. Boryak O.V. Inklyuzyvne volunteerstvo v Ukraini: realiyi ta perspektyvy. *Inclusion and Diversity. Spetsvypusk*. 2023. S. 14–17.

11. Fushtey O., Romanyshyn Kh. Volunteerska diyalnist pidlitkiv pid chas viyskovoho stanu na prykladi NSOU «Plast». *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhayla Kotsyubynskoho. Seriya: Pedahohika i psykholohiya: zbirnyk naukovykh prats / red. kol.: A.M. Kolomiyets (hol. red.), V.I. Shakhov (vidpovid. red.), O.V. Akimova (zast. vidpovid. red.) ta in.; Vinnytskyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet imeni Mykhayla Kotsyubynskoho. Vinnytsya: VDPU, 2023. Vyp. 74. S. 66–71.*

12. Pro volunteersku diyalnist v systemi nadannya bezoplatnoyi pravnychoyi dopomohy: Nakaz Koordynatsiynoho tsentru z nadannya pravnychoyi dopomohy vid 12.11.2024 № 107. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0107419-24#Text> (data zvernennya: 18.11.2025).

Maksym Dyban, Yana Sydorchuk

VOLUNTEERING AS A FORM OF CHARITABLE ACTIVITY

State University «Kyiv Aviation Institute»

Liubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine

E-mails: maksym.dyban@npp.kai.edu.ua, 7990991@stud.kai.edu.ua

The purpose of this article is to conduct a comprehensive study of volunteerism as one of the key forms of charitable activity, to determine its social significance, legal basis and impact on the development of civil society in Ukraine, as well as to identify current trends, challenges and prospects for improving mechanisms for engaging citizens in volunteerism. **Research methods:** in the course of studying the topic, a set of general scientific and special methods was used, among which the leading place is occupied by analysis and synthesis to reveal the content of volunteer activity and its role in the system of charitable activity; comparative legal method for comparing national and foreign approaches to the regulation of volunteer activity; the systemic-structural method to determine the interrelationships between forms of charitable activity; the formal-legal method to study the regulatory and legal framework; as well as generalisation and induction, which made it possible to form comprehensive conclusions about the trends in the development of the volunteer movement in Ukraine. **Results:** the study found that volunteering is one of the most dynamic and socially significant forms of charitable activity, combining unpaid assistance, civic initiative and a high level of social responsibility. It was found that volunteering in Ukraine has become institutionalised thanks to the development of regulatory and legal frameworks and the activation of civil society, especially in the context of martial law. Key trends have been identified, including the growing role of digital platforms in coordinating assistance, increased interaction between volunteer organisations and state structures, and the reorientation of volunteer social support towards long-term social and rehabilitation programmes. A summary of the data obtained shows that volunteer activity not only ensures a rapid response to social needs, but also acts as a catalyst for the development of charitable activities and the strengthening of civic solidarity. **Discussion:** the results of the study show that volunteer activity plays a central role in the modern system of charitable activity, but its effectiveness largely depends on the quality of organisation, support and legal framework. Although the legal regulation of volunteer activities in Ukraine is gradually improving, in practice there are still problems related to insufficient coordination between state institutions and public initiatives, uneven distribution of resources and insufficient institutional support at the local level. Overall, the discussion points to the need for a strategic approach to the development of volunteerism, which involves strengthening partnerships between the state, business and the civil sector, as well as fostering a sustainable culture of mutual assistance as an important component of a modern democratic society.

Key words: volunteer activity; charitable activity; social protection; social assistance; social support; vulnerable groups of the population; social services.

Стаття надійшла до редакції 08.12.2025